

งานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

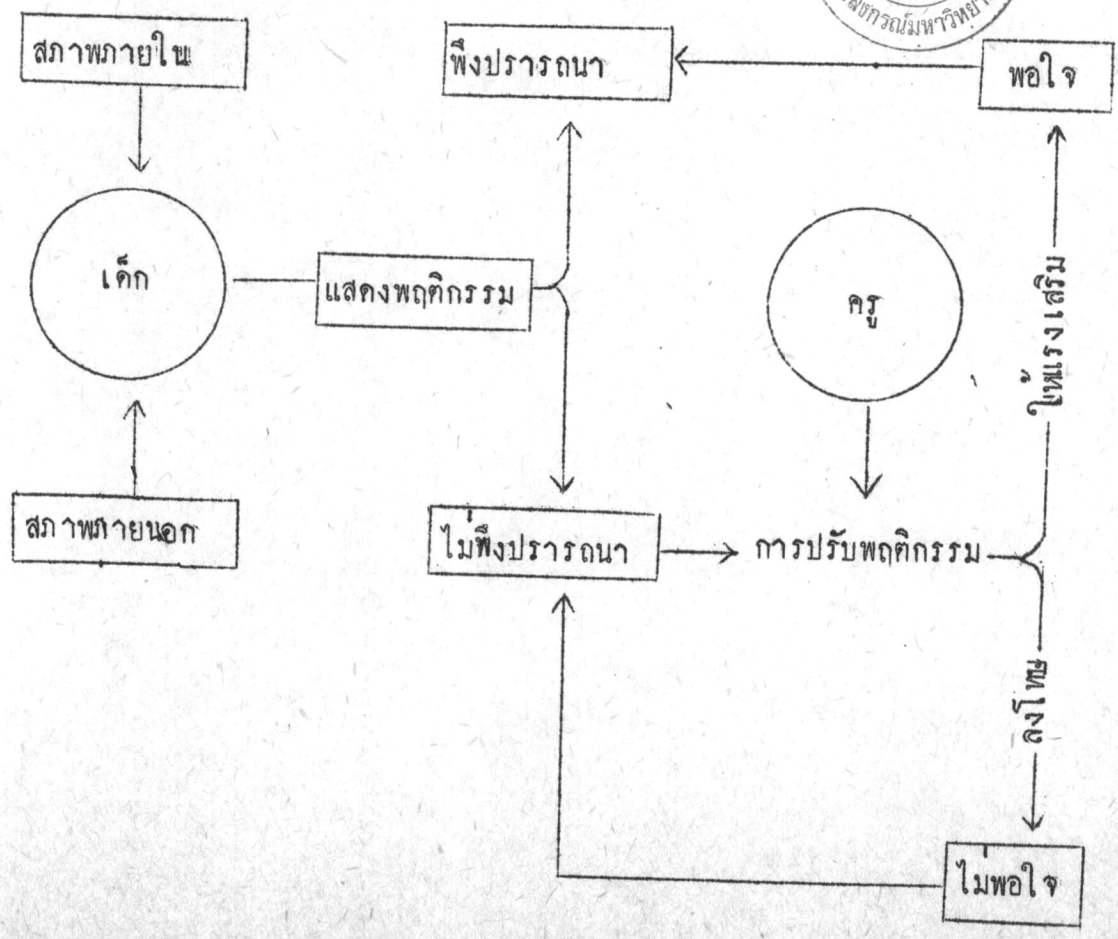
เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการลงโทษนักเรียน ดังนั้นจึงมุ่งเน้นไปที่วิธีการลงโทษของครูมากกว่าประเด็นอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึง พฤติกรรมของเด็กพอสังเขป เพื่อเป็นพื้นฐานของการนำไปสู่การลงโทษ ทั้งนี้เพราะก่อนที่ครูจะลงโทษเด็กนั้น แสดงว่า เด็กต้องแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ก่อน ดังนั้น การศึกษางานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยจะครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้ ธรรมชาติของเด็กประถม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและวิธีการที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหา การลงโทษ ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมายของการลงโทษ วิธีการลงโทษที่ใช้ในโรงเรียน ผลเสียของการลงโทษ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการลงโทษและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธรรมชาติของเด็กประถม

ยรรยง สุทธิรัตน์¹ ได้กล่าวว่า โดยปกติแล้ว เด็กในระดับประถมศึกษาจะมีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ชอบความสนุกสนาน ตื่นเต้น เด็กจะอยู่ไม่สุข บังคับให้อยู่นิ่งเฉยได้ไม่นาน มีความต้องการที่จะแสดงออก มีความต้องการที่จะพัฒนาร่างกาย จึงทำให้ชอบกระโดด ปีนป่าย ตะโกน ขว้างปา และชอบการแข่งขัน ดังนั้น การห้ามไม่ให้เด็กวิ่ง กระโดด จำกัดความไม่อยู่นิ่งของเด็ก หรือการที่เด็กต้องถูกบังคับให้สนใจในสิ่งที่ไม่สนุกไม่ตื่นเต้น จะทำให้เด็กรู้สึกหงุดหงิด และเกิดความตึงเครียดทางด้านอารมณ์ อาจแสดงออกมาในลักษณะการลุกลี้ลุดลอน หรือมีนิสัยก้าวร้าว รุกรานกับเด็กคนอื่น ๆ หรือกับครูได้ ดังนั้น

¹ ยรรยง สุทธิรัตน์, "ระเบียบวินัยและการลงโทษเด็ก," วารสารสุขภาพ

จะเห็นได้ว่า ชรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กมาก และพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมที่พึงปรารถนาและพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ถ้าเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกมาในชั้นเรียนหรือในโรงเรียนก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องคอยควบคุมหรือห้ามปรามหรือปรับพฤติกรรมเหล่านั้นให้ดีขึ้น ซึ่งวิธีการที่ครูใช้ก็มีต่าง ๆ กันออกไป ถ้าหากครูใช้วิธีการที่เหมาะสมเป็นที่พอใจของเด็ก เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาออกมา แต่ถ้าครูใช้วิธีการที่เด็กไม่พอใจหรือไม่ชอบใจแล้ว เด็กก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาอย่างเดิมหรืออาจจะหยุดชั่วขณะแล้วแสดงใหม่เมื่อมีโอกาส การกระทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและการปรับพฤติกรรมของครู ผู้วิจัยสามารถจะสรุปออกมาได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาต่าง ๆ ที่เด็กแสดงออกมานี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนการสอนได้ เราเรียกพฤติกรรมเหล่านี้ว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหา นรินทร์ อิมเพิ่มพูล¹ ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่า "หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในโรงเรียน ซึ่งไม่ช่วยให้เกิดผลดีต่อกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือเป็นพฤติกรรมที่สร้างความลำบากต่อการควบคุมชั้นเรียน หรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของห้องเรียนหรือของโรงเรียน"

ประเภทของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

จากการวิจัยของ นันทนา จูฑังคะ² สิรินา เล็บครุฑ³ และไพศาล

¹นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครปฐมใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนตามการรับรู้ของครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 13.

²นันทนา จูฑังคะ, "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ. ชั้นที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 59.

³สิรินา เล็บครุฑ, "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ. สูง ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต-วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 33.

อันประเสริฐ¹ พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กประถมที่นักศึกษาฝึกสอนพบ ได้แก่ เด็กไม่สนใจเรียน เด็กเรียนอ่อน เด็กเกเร เด็กหนีเรียนและขาดเรียน พุดจาหายากหายหายเพื่อน ไม่เคารพครูและแสดงกิริยาไม่เรียบร้อย ฯลฯ นอกจากนี้ นันทนา จูທັงคะ² ยังพบว่า เด็กเจ้าของปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนพบนั้นเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กในระดับประถมศึกษานั้นมีได้มีแต่ในประเทศไทยเท่านั้น หากแต่มีทั่ว ๆ ไปทั้งในเอเชียและยุโรป ดังเช่น สำเร้ง บุญเรืองรัตน์³ ได้รายงานผลการวิจัยของศูนย์อินโนเทค (Innotech Center) พบว่า ปัญหาของเด็กระดับประถมศึกษาในกลุ่มประเทศซีมีโอ (Seameo) มีดังนี้ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อนักเรียน โรงเรียนและสมบัติของโรงเรียน รบกวนชั้นขณะทำการสอน ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจเรียน ลักขโมย เรียนหนังสือไม่ดี หนีโรงเรียน ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู ไม่ทำการบ้าน ตามที่ครูสั่ง ขัดแย้งกับครู หุจริตเวลาสอบ พุดจาหายากหายหาย อุบัติเหตุ มาโรงเรียนสาย สุขภาพไม่สมบูรณ์และลืมนำอุปกรณ์สำคัญมาใช้ในการเรียนการสอน สำหรับในประเทศไทย พบว่า ปัญหาของเด็กที่เกิดขึ้นคล้ายกับผลการวิจัยของไพศาล อันประเสริฐ สิรินา เล็บครุฑ และนันทนา จูທັงคะ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น นอกจากนี้แล้ว อีตัน และคณะ⁴ (Eaton

¹ไพศาล อันประเสริฐ, "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 30.

²นันทนา จูທັงคะ, "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษา....." หน้า 73.

³สำเร้ง บุญเรืองรัตน์, "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน," ศูนย์ศึกษา 2 (ตุลาคม - ธันวาคม 2515) : 112 - 116.

⁴Merrill T. Eaton and et al., "Problem Behavior in School," The Journal of Education Psychology 47 (October 1956) : 350 - 357.

and et al.) ได้ทำการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กนักเรียนมี 17 อย่าง ได้แก่ ทำงานสะเพร่า ไม่สนใจเรียน ขอบโกง สุนัขหรือ พุดสอด ไม่ยอมรับผิดชอบ โทษะ ลักขโมย ไม่ส่งผ้าผืน ขอบผิวปาก แข่งค่า ไม่เป็นระเบียบ คิมสุรา หนีหาค่านพิเศษ ไม่สุภาพ พุดจาหยาบ-คาย และชอบดูคำตอของผู้อื่น

เลี่ยน หวัง ชูย¹ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากเป็นปัญหาเกี่ยวกับการพุดคุยและการก้าวร้าวประมาณ 80 % ของปัญหาทั้งหมด และปัญหาเหล่านี้มักเกิดในห้องเรียนประมาณ 85 % อีก 15 % เกิดนอกห้องเรียน

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กประถมศึกษาเหล่านี้ได้มีผู้พยายามจัดรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ของพฤติกรรม เช่น ฟรีมอนต์และวอลบราวน์² สมพร สุทัศน์ย์³ ซึ่งการจัดหมวดหมู่ที่แตกต่างกันออกไปตามรายละเอียดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้จัดว่า จะยึดหลักเกณฑ์ใดในการจัด แต่ ไพศาล อันประเสริฐ⁴ และสิรินา เล็บครุฑ⁵ ได้จัดหมวดหมู่ของปัญหาที่พบออกเป็น

¹ Lian - Hwang Chiu, "The Student Teacher and Discipline Problems," The Journal of Educational Research 69 (October 1975) : 69 - 72.

² Theodore S., Fremont, and Fred H., Wallbrown, "Types of Behavior Problems That May be Encountered in the Classroom," Journal of Education 161 (Spring 1979) : 5 - 24.

³ สมพร สุทัศน์ย์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน (กรุงเทพมหานคร : ไทย-วัฒนาพานิช, 2523), หน้า 34 - 35.

⁴ ไพศาล อันประเสริฐ, "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิต....." หน้า 31 - 37.

⁵ สิรินา เล็บครุฑ, "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษา....." หน้า 34 -

7 หมวด ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน ปัญหาด้านพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แสดง
 ต่อครู ปัญหาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวผู้อื่น ปัญหาเกี่ยวกับสภาพทางกาย ปัญหาด้านบุคลิกภาพ
 ปัญหาพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน ปัญหาอื่น ๆ และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางประการ

วิธีการที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

เนื่องจากครูต้องอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนและต้องรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก
 ดังนั้น เมื่อเกิดมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นในโรงเรียน จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องหาทางช่วย
 เหลือหรือยับยั้งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้นโดยใช้วิธีการต่าง ๆ กัน สแตนเลอร์¹ พบว่า
 วิธีการที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นมีดังนี้ วิธีลงโทษ วิธีชี้แจงให้เห็นถูกผิด วิธี
 เพิ่มหรือลดงานที่มอบหมายให้ทำ วิธีค้นหาสาเหตุว่าทำไมเด็กจึงประพฤติเช่นนั้น แล้วแก้ไข
 ใหม่ ใช้วิธียกย่องหรือกระตุ้นเตือนให้เกิดความภูมิใจ ใช้วิธีส่งไปให้แพทย์ทำการรักษาหรือ
 ให้บุคคลอื่นช่วยแก้ ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ เลียน หวังชุย² ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้วิธี
 การแก้ปัญหามี 7 วิธี ได้แก่ แสดงความพอใจ และให้แรงเสริมทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึง
 ประารถ การลงโทษ การตัดสิทธิ์ การแสดงความไม่พอใจต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
 อธิบายชี้แจงให้ทราบเหตุผลเป็นรายบุคคล การให้แรงเสริมทางลบและการไม่สนใจ นอกจากนี้
 นี้แล้วเขายังว่า ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหานั้นกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการลงโทษในการแก้ปัญหามี
 ประมาณ 80 %

¹ รินทร อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู....." หน้า 18. อ้างจาก
 William Q. Stanler, Social Foundation of Education (New York : Dryden
 Press, 1955), pp. 184 - 192.

² Lian - Hwang Chiu, "The Student Teacher and Discipline Problems,"
 : 69 - 72.

สำหรับในประเทศไทยนั้น จุมพล พูลภัทรชีวินและคนอื่น ๆ¹ ได้ศึกษาวิธีที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีดังนี้ การทำโทษทางกาย การทำโทษทางวาจา การทำโทษทางสังคม การไม่ใช้วิธีทำโทษและการไม่แก้ปัญหา

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยสนใจการแก้ปัญหาโดยวิธีการลงโทษโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยเห็นว่า การลงโทษอาจก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี แต่เท่าที่ปรากฏครูส่วนใหญ่ยังนิยมการลงโทษอยู่ อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า การลงโทษเป็นวิธีที่สะดวกและง่ายกว่าวิธีอื่น การลงโทษนี้เป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว เป็นวิธีที่ผู้ใหญ่ชอบใช้กับเด็กเพราะได้ผลเร็ว แต่จะถาวรหรือไม่นั้นก็ยังไม่ค้ำึงถึง

การลงโทษ

ความหมายของการลงโทษ

แคสดี² (Alan E. Kazdin) ได้ให้ความหมายของการลงโทษว่า เป็นการให้สิ่งที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นการเอาสิ่งที่พึงประสงค์ออกไป เพื่อลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ ส่วน นำทรัพย์ จันทน์หอม³ กล่าวว่า "การลงโทษ หมายถึงวิธีการปฏิบัติต่อบุคคลที่กระทำผิด ทำให้บุคคลที่ได้รับการปฏิบัตินั้นไม่พอใจ รำคาญใจ อับอาย และพยายาม

¹ จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ, "ศึกษาวิธีการที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กนักเรียน," วารสารครูศาสตร์ 8 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2521) : 109.

² Alan E. Kazdin, Behavior Modification in Applied Settings (Illinois : The Dorsey Press, 1975), p. 33 - 34.

³ นำทรัพย์ จันทน์หอม, "ความมุ่งหวังของนักเรียนต่อครูในเรื่องการลงโทษและการให้รางวัล" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505), หน้า 8.

หลักวิธีปฏิบัติที่เสีย เช่น การเตือน การดู การตัดสิน การตีหรือการเขียน เป็นต้น"

ตามความคิดเห็นของผู้วิจัย การลงโทษ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง เพื่อยุติหรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา และการกระทำนั้นอาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือเมื่อยล้าทางกายหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ถูกลงโทษ หรืออาจทำให้ผู้ถูกลงโทษเสียสิทธิ์บางอย่าง

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การลงโทษ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การลงโทษทางกาย การลงโทษทางวาจา และการลงโทษทางสังคม นรินทร อิมเพิ่มพูล¹ ได้ให้ความหมายของการลงโทษทั้ง 3 ประเภทไว้ดังนี้

1. การลงโทษทางกาย หมายถึง การแสดงพฤติกรรมใดก็ได้ที่ทำให้นักเรียนเมื่อยล้าทางกาย หรือเจ็บทางกาย เช่น การตี การหยิก การทุบ การให้เชกโต๊ะ การให้วิ่ง
2. การลงโทษทางวาจา หมายถึง การใช้วาจาในการลงโทษโดยมุ่งหวังให้ยุติพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น ๆ เช่น การดู การชู้ การตำหนิ การคาดโทษ
3. การลงโทษทางสังคม หมายถึง การใช้สังคมเป็นเครื่องมือในการหักห้ามหรือยับยั้งพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น การทำให้นักเรียนอับอาย การทำให้เสียหน้าโดยการสั่งมิให้เพื่อนเล่นควม รไล่ออกนอกห้องเรียน การตัดคะแนนความประพฤติ เป็นต้น

วิธีการลงโทษที่ใช้ในโรงเรียน

สมบูรณ์ พรรณาภพ² กล่าวว่า "โรงเรียนควรพยายามใช้การจูงใจ ชนิดการให้

¹ นรินทร อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีปฏิบัติครู....." หน้า 26.

² สมบูรณ์ พรรณาภพ, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 424.

รางวัล (Reward) ใ้มากที่สุด และพยายามใช้การจูงใจชนิดการลงโทษ (Punishment) ใ้ให้น้อยที่สุด" แต่อย่างไรก็ตามเราจะเห็นว่า ครูไทยส่วนใหญ่ยังนิยมใช้วิธีการลงโทษเด็ก เพราะยึดถือสุภาษิตที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" และวิธีการลงโทษของครูที่พบในโรงเรียน ได้แก่ การเขียนตีด้วยไม้เรียว หัก เชก โตะ เชก เส้า วิตพื้น วั้งรอบสนาม ยืนกางแขน อมบอระเพ็ด ไขพลาสเตอร์ปิดปาก คาบไม้บรรทัด กักตัวไม่ให้ไปเล่น และหักคะแนนความประพฤติ เป็นต้น ¹ ซึ่งการลงโทษเหล่านี้เป็นการลงโทษทางกายเสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก

แคลริซิโอ ² พบว่า การลงโทษในโรงเรียนมีการลงโทษทางกายได้แก่ คิงหูก หักแขน ผลัก ตบหน้า ส่วนการลงโทษทางวาจา ได้แก่ ตะโกน คุคา ขึ้นเสียง ชู นอกจากนี้ ยังแสดงสีหน้าได้แก่ ขมวดคิ้ว ทำหน้าบึ้ง สิ้นหัว ทำตาคู ทำท่าดูถูกและให้งานพิเศษ เป็นต้น แต่คิงค์เมเยอร์ ³ พบว่า ครูใช้วิธีการลงโทษทางวาจาและทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมลดคะแนน หัวเราะเยาะ ให้งานพิเศษทำ เพิ่มการบ้านให้ คุมขัง ไล่ออกจากห้อง ส่งกลับไปหาพ่อแม่ ไม่ให้ความสนใจและความรับผิดชอบ เป็นต้น

จากกา วิจัยของ สมศักดิ์ ทางทอง ⁴ พบว่า นักศึกษามหาชนในระดับประถมศึกษา

¹ ฤ ทองสีมา, "ไม่เรียวกับความรัก," แนะแนว 12 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2521) : 53 - 71.

² นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู....." หน้า 10. อ้างจาก Harvey F. Clarizio, Toward Positive Classroom Discipline, 2d ed. (New York : John Wiley & Sons, 1976), p. 124.

³ เรื่องเดียวกัน. อ้างจาก Don C. Dinkmeyer, Child Development : The Emerging Self (New Dehi : Prentice - Hall of India Private, 1967), p. 129.

⁴ สมศักดิ์ ทางทอง, "พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยและการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูจันทบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519), หน้า 72.

ใช้การลงโทษ เพื่อควบคุมวินัยเด็กดังนี้คือ ว่ากล่าวตักเตือน แสดงความไม่พอใจ ออกคำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทำโทษทางกาย ตัดสิทธิพิเศษ ใช้น้ำพุดกระหน่ำกระแทกนักเรียน

ผลเสียของการลงโทษ

นักจิตวิทยาหลายท่านให้เหตุผลว่า วิธีการลงโทษเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมในการใช้แก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สมพร สุทัศน์¹ กล่าวว่า ครูควรหลีกเลี่ยงการใช้วิธีการลงโทษเพราะ

1. การลงโทษเป็นเพียงการระงับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาไว้ชั่วคราวเท่านั้น เมื่อมีโอกาสเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีก
2. การลงโทษ ไม่ทำให้ผู้ถูกลงโทษรู้ว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์คืออะไร
3. เด็กจะเลียนแบบท่าทีที่ก้าวร้าวของผู้ลงโทษในขณะที่ถูกลงโทษ
4. การลงโทษทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น กลัวอย่างรุนแรง จนกลายเป็นความเครียด
5. การลงโทษทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวไม่ได้
6. การลงโทษ ทำให้ผู้ถูกลงโทษรู้สึกต่อต้านการลงโทษทางหลีกเลี่ยง และหลบหนีผู้ลงโทษด้วย

สมบูรณ์ พรรณภาพ² ได้สรุปผลการใช้การลงโทษในการเรียนการสอนในลักษณะการจูงใจไว้ว่า

1. ผลของการลงโทษอาจเป็นอันตราย (Harmful) ต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก (Child's Personal and Adjustment)
2. การลงโทษอาจเป็นตัวบังคับพฤติกรรมของเด็กให้แสดงออกในลักษณะใด ๆ ภายใต้อิทธิพลของการลงโทษนั้น ๆ
3. การลงโทษอาจเป็นสวนสำคัญที่เป็นอุปสรรค (Barrier) กีดกันระหว่างผู้ให้การจูงใจและผู้รับการจูงใจ

¹ สมพร สุทัศน์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน, หน้า 70.

² สมบูรณ์ พรรณภาพ, จิตวิทยาการศึกษา, หน้า 424 - 425.

4. การเรียนรู้ที่เกิดจากการลงโทษจะไม่คงทนถาวรเท่าการให้รางวัล

นอกจากนี้ ซูซีฟ ออนโคกสูง¹ พรรณี ซูทัย² อเนกกุล กรีแสง³ สมควร อภัยพันธ์⁴ และক্রัมโบล์ทซ์⁵ (John D. Krumboltz) ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษเพราะเห็นว่า การลงโทษก่อให้เกิดผลเสียหลายต่อตัวผู้ถูกลงโทษ และก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างผู้ลงโทษและผู้ถูกลงโทษ ซึ่งอาจทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและมีแนวโน้มที่จะต่อต้านการลงโทษด้วยการต่อสู้ตอบ หรือกลายเป็นคนเงียบเฉยมีลักษณะถอยหนี (Withdraw) ในโรงเรียนและทำให้เด็กขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปราณีต สุขอุดม⁶

¹ ซูซีฟ ออนโคกสูง, "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516), หน้า 5.

² พรรณี ซูทัย, จิตวิทยาการเรียนการสอน (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวุฒิจการพิมพ์, 2522), หน้า 254 - 255.

³ อเนกกุล กรีแสง, จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์โลก : โรงพิมพ์ตระกูลไทย, 2517), หน้า 177 - 179.

⁴ สมควร อภัยพันธ์, จิตวิทยาการศึกษา (2507), หน้า 37 - 39.

⁵ John D. Krumboltz, Helen B. Krumboltz, Changing Children's Behavior (New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1972), p. 185.

⁶ ปราณีต สุขอุดม, "การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 95.

และมัชฌิมนานาค¹ ที่พบว่า การลงโทษของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นตัวเองของบุตรกล่าวคือ บิดามารดาที่ลงโทษบุตรบ่อย ๆ บุตรจะมีความเป็นตัวของตัวเองน้อย ชอบพึ่งพาผู้อื่น แต่บิดามารดาที่ไม่ใช่การลงโทษบุตรจะมีความเป็นตัวของตัวเองมาก ชอบคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง

เนื่องจากการลงโทษก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทวีป ปรีชา² ได้ให้ความเห็นว่า ทางโรงเรียนควรหลีกเลี่ยงการลงโทษนักเรียนเพราะการลงโทษนั้น ก่อให้เกิด ความเก็บกด (Repression) ความขัดเคืองใจ (Conflict) และความคับข้องใจ (Frustration) ขึ้นแก่นักเรียนผู้ถูกลงโทษ นอกจากนี้แล้วการลงโทษยังเป็นการยับยั้งความเจริญงอกงามของผู้ถูกลงโทษด้วย

ข้อเสนอแนะในการลงโทษ

แม้ว่าการลงโทษจะมีผลเสียดังกล่าวกว่าข้างต้น แต่ในบางครั้ง ครูจำเป็นต้องใช้การลงโทษเพื่อช่วยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เพราะการลงโทษมีส่วนช่วยยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง และมีส่วนช่วยบังคับให้เด็กทุกคนพยายามแสดงพฤติกรรมที่งาม³ แต่ครูควรใช้

¹ มัชฌิมนานาค, "การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพของเด็กในพระนครและต่างจังหวัด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 79.

² ทวีป ปรีชา, "การศึกษานโยบายทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดนครศรีธรรมราช ในทรรณะของผู้ปกครอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519), หน้า 2.

³ อเนกกุล กริแสง, จิตวิทยาการศึกษา, หน้า 178.

อย่างระมัดระวัง รอบคอบ และสุ่มที่สุด แคลริซิโอ และแคชคิน¹ ได้เสนอแนะว่าการลงโทษอาจใช้ได้เมื่อรวมกับการให้รางวัลคือ การสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยการให้รางวัลและยับยั้งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยใช้การลงโทษ" การลงโทษมักจะเป็นวิธีการที่ใช้กับเด็กที่ปรับตัวไม่ได้อย่างรุนแรง เช่น ก้าวร้าว ทำลาย ต่อสู้ ทุบตี ฯลฯ โดยการทำให้เจ็บปวดทางกาย เช่น การตี และทำให้เจ็บปวดทางใจ เช่น การเยาะเย้ยให้ได้อาย การตำหนิติเตียน² จากการวิจัยที่อ้างถึงโดย สมพร สุทัศน์ีย์³ พบว่า การลงโทษที่สามารถนำมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. วิธีการแยกตัว (Time -Out) คือการนำตัวเด็กออกจากสิ่งแวดล้อมที่น่าพึงพอใจ หมายถึงการนำเอาเด็กไปจากห้องเรียนที่มีบรรยากาศสนุกสนานหรือกิจกรรมที่เด็กชอบ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
2. วิธีการเรียกแรงเสริมคืน (Response Cost) เป็นแบบหนึ่งของการลงโทษ โดยครูจะให้แรงเสริมแลกเปลี่ยนแก่เด็กเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทุกครั้ง ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูก็จะดึงแรงเสริมแลกเปลี่ยนจากเด็กในช่วงเวลาที่แน่นอน
3. การตำหนิติเตียน (Reprimand) เป็นการใช้คำพูดว่ากล่าวติเตียนเด็ก เป็นการทำให้เด็กไม่พอใจ

นอกจากนี้ สมพร สุทัศน์ีย์⁴ ได้กล่าวถึงหลักในการลงโทษไว้ดังนี้

1. ควรเป็นโทษสถานเบา
2. เป็นการลงโทษที่ถูกต้องลงโทษยอมรับและเห็นด้วย
3. ก่อนจะลงโทษควรซักถามสาเหตุและให้เด็กยอมรับเสียก่อนว่าผิดจริง และสมควรได้รับโทษนั้น
4. เวลาลงโทษไม่ควรใช้อารมณ์

¹ นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู....." หน้า 12. อ้างจาก Harrvey F. Clarizio, Toward Positive Classroom Discipline, p. 120.

² สมพร สุทัศน์ีย์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน, หน้า 69.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 87.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 70.

5. ความรักระหว่างผู้ลงโทษและผู้ถูกลงโทษเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
6. ควรลงโทษทันทีที่เด็กกระทำผิด อย่าปล่อยให้ยาวนาน ๆ
7. มีโทษเป็นการประจานเพราะความเคียดแค้นฝังฝังของผู้ลงโทษ
8. ควรลงโทษอย่างยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
9. โขการลงโทษเป็นวิธีสุดท้ายเมื่อใช้วิธีอื่นไม่ได้ผล

นอกจากนี้แล้วการลงโทษต้องเป็นการสอนหรือแก้นิสัยเด็กให้ดีขึ้น โดยชี้แจงให้เด็กทราบถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของเด็ก¹ ไม่ควรลงโทษเด็กทั้งกลุ่ม ถ้ามีเด็กเพียงคนเดียวหรือจำนวนน้อยที่กระทำผิด² ครูจะต้องลงโทษทุกครั้งที่มีการทำผิดแบบเดียวกันเกิดขึ้น ไม่ควรมีข้อยกเว้นสำหรับเด็กบางประเภท เพราะจะทำให้การลงโทษนั้นไม่ได้ผล³ ไม่ควรลงโทษเด็กด้วยความโกรธหรือเพื่อประชดผู้อื่น และเมื่อได้ลงโทษแล้ว ก็ควรให้หมดเรื่องแต่เพียงเท่านั้น⁴ แต่โดยปกติแล้ว นักเรียนไม่ชอบให้ครูลงโทษ ถ้าจำเป็นต้องถูกลงโทษก็ต้องการการลงโทษสถานเบาที่สุด ดังจะเห็นได้จากกรวิจัยของ นำทรัพย์ จันทน์หอม⁵ ที่พบว่า ในสถานการณการลงโทษนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมุ่งหวังให้ครูเหื่อนมากที่สุด รองลงมาคือ คุณ ศักดิ์สิทธิ์ และไม่สนใจตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนมีความมุ่งหวังให้ครูสนใจกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นพฤติกรรมของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ การเรียนการสอนได้ กล่าวคือ ถ้าหากคุณลักษณะการกระทำ และพฤติกรรมของครูเป็นไปในทางที่ดี หรือในทางที่ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างครูและนักเรียน ก็จะทำให้ นักเรียนอยากมาโรงเรียน สนใจการเรียน เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อันจะเป็นผลทำให้

¹ ยรรยง สุทวารัตน์, "ระเบียบวินัยและการลงโทษเด็ก," : 26.

² อรรวรรณ ชำนาญกิจ, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, 2519), หน้า 293 - 294.

³ สมศักดิ์ ทางทอง, "พฤติกรรมกรรมการสอน....." หน้า 18.

⁴ อเนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา, หน้า 179.

⁵ นำทรัพย์ จันทน์หอม, "ความมุ่งหวัง....." หน้า 59 - 60.

การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ซึ่งเท่ากับช่วยลดความสูญเสียไปทางการศึกษาให้น้อยลง¹ ครูจึงควรใช้การเสริมแรงให้มากกว่าที่เคยเป็น และลดการลงโทษให้น้อยลงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการลงโทษของครู

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการลงโทษนักเรียนของครู พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

บุญกอบ เกตะวันดี² ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อนักเรียน พบว่า 1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อนักเรียนแตกต่างกัน 2. ครูชายกับครูหญิงมีทัศนคติต่อนักเรียนคล้ายคลึงกัน 3. ครูที่สอนมาแล้ว 1-5 ปี 6-10 ปี และสูงกว่า 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อนักเรียนคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวินและคนอื่น ๆ³ ที่ได้ศึกษาวิธีที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ใช้วิธีการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ต่างกัน ในทางตรงกันข้าม ศุภชาติ ชูวงศ์⁴ ได้สำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อการลงโทษนักเรียนผู้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่สำเร็จปริญญาตรีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนแตกต่างกัน นอกจากนี้แล้วจากการ

¹ นำทรัพย์ จันทน์หอม, "ความมุ่งหวัง....." หน้า 2.

² บุญกอบ เกตะวันดี, "ทัศนคติของครูต่อนักเรียน" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505), หน้า 14, 23.

³ จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ, "ศึกษาวิธีการ.....," : 111.

⁴ ศุภชาติ ชูวงศ์, "การศึกษานโยบายทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครศรีธรรมราชในทัศนะของครู" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2519), หน้า 36.

วิจัยของ โทเลอร์และคนอื่น ๆ¹ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมากมีความเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนต่างไปจากครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า ลินด์เกรน² และแอลเคอร์แมน³ ยังพบว่า ครูเพศชาย ใช้วิธีทำโทษมากกว่าครูหญิงและครูที่ได้รับการศึกษาน้อยจะมีลักษณะควบคุมนักเรียนมากกว่าครูที่ได้รับการศึกษามากตามลำดับ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตัวแปร เพศ วุฒิ และประสบการณ์ ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับวิธีการลงโทษของครูหรือมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างมากพอสมควร และผู้วิจัย เชื่อว่า ตัวแปรดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นในด้านการลงโทษด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรีที่มีต่อการลงโทษนักเรียน เพื่อตรวจสอบตัวแปรด้าน เพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน

¹ นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู....." หน้า 19. อ้างจาก Alexander Tolor and et al., "Teachers' Attitudes Toward Children's Behavior Revisited," Journal of Education Psychology 58 (1967) : 175 - 180.

² นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู....." หน้า 19. อ้างจาก Lindgren, Educational Psychology in the Classroom, p. 271.

³ เรืองเคียงกัน, หน้า 21. อ้างจาก Murphy Alderman, "A Comparison of the Pupil Control Ideology of Parents and School Staff," Dissertation Abstracts 38 (November 1977) : 2464 -A.